

Ritecz György[✦]

Migráció és a bűnözés viszonya a külföldiek által Németországban elkövetett bűncselekmények tendenciái alapján – 2. rész¹

DOI 10.17047/HADTUD.2020.30.1.53

A félévtizedes távolság lehetővé teszi, hogy az adatok alapján, a politikai és média megközelítéstől eltérő, az objektív valóságot hitelesebben bemutató vizsgálat eredményeképpen mutassuk be, hogy a 2015 tömeges irreguláris migráció hogyan hatott Németország bűnügyi helyzetére, pontosabban a bűnügyi adatokra. Összességében megállapítható, hogy bár hatással volt arra, de alapvetően az ún. idegenrendészeti vétségek okán. Az irreguláris migrációhoz közvetlenül kapcsolódó (jogosulatlan belépés, illetve tartózkodás) cselekmények azonban közvetlen módon nem veszélyeztették a német, illetve a Németországban tartózkodó polgárok élet- és vagyónbiztonságát, testi (lelki) épségét. A nemzetközi mozgás (migráció és turizmus) intenzív növekedése ellenére a bűncselekmények száma egyértelműen csökkenő tendenciát mutat.

KULCSSZAVAK: Németország, irreguláris migráció, bűnözés

The Connection between migration and crime on the basis of the tendency of crimes committed by foreigners in Germany – Part 2.

Different from a political and media approach and based on the result of the analysis of a more authentic introduction of the objective reality, this 5 year distance makes it possible to introduce the question whether the mass irregular migration in 2015 had an impact and if so how on the criminal situation of Germany, especially on the criminal data.

KEYWORDS: Germany, irregular migration, crime

Ahogy a legtöbb fejlett országban, így Németországban is már lassan két évtizede folyamatosan csökken az ismerté vált bűncselekmények száma. Ezt a csökkenő trendet csak időszakosan törte meg a tömeges irreguláris migrációhoz kapcsolódó bűncselekmények száma. Azt is látnunk kell, hogy eközben a legális migráció és a turizmus

✦ E-mail: ritecz.gyorgy@uni-nke.hu; ORCID: 0000-0001-9280-7300

¹ Jelen tanulmány 1. részét lásd: *Hadtudomány*, XXIX. évfolyam (2019), 4. szám, pp. 80–88.

szintén nagyságrendekkel növekszik az euró-atlanti országokban, ezzel együtt Németországban is. Éppen ezért szükséges a részletek vizsgálata, így a legtöbb bűncselekményt elkövetők állampolgársága, de e mellett szükséges a „német specialitás”, az idegenrendészeti vétségek elemzése, valamint a társadalom biztonságérzetét fokozottabban érintő bűncselekmények adatainak vizsgálata is.

Top 20

Az 1. táblázatban összeválogattam a Németországban, nem német állampolgárok által az elmúlt másfél évtizedben vélhetően elkövetett bűncselekményeket, pontosabban, amelyek vonatkozásában külföldiek kerültek meggyanúsításra. Szerencsére az éves jelentésekben a német kollégák nem csak néhány, hanem a TOP 20 gyanúsított állampolgárság szerinti bontásban adják meg az adatokat. Tekintettel arra, hogy az adatsort a 2015–2018-as évek adataira alapoztam, így vannak olyan adatsorok, melyek csak az utóbbi egy-két évben rendelkeznek adattal, de az időben visszafelé haladva feltűntek olyan állampolgárságok, melyek a TOP 20-ban rendszeresen benne voltak, kivéve az utóbbi néhány évet, ám a tendenciák érzékeltetésére ezeket is belevettem a táblázatba.

Külön tónussal jelöltem, könnyebb érzékelhetőség végett azt, hogy mely állampolgársági cselekmények vonatkozásában van jelen a csökkenő (sötétebb), illetve a növekvő (világosabb) trend. A ki nem színezett rubrikák lényegében stagnálást mutatnak.

Láttuk az összesített adatokban, hogy 2004–2009 között csökkenő, míg 2009-től 2016-ig emelkedő trend érzékelhető, majd 2017–2018-ban már csökkenő a tendencia. A táblázat megmutatja, hogy a csökkenés, emelkedés, majd ismét csökkenés nem csak egy-két állampolgársági kategóriához köthető, hanem szinte valamennyihez. A kezdeti csökkenő jelleget mutató állampolgársági csoportok szinte mindegyike a hat-hét év alatt 20–30%-os csökkenést prezentált. Érdekes viszont, hogy a 2009-es „fordulópont” igazán csak öt ország polgárai esetében jelentkezett (Lengyelország, Szerbia, Románia, Oroszország, Koszovó). Például ukrainaiak esetében a csökkenés még 2010-ben is tartott, majd egy stagnálás jelentkezett.² Miközben a bolgárok esetében már 2006-ban megállt a csökkenés, majd 2007-es évben be sem kerültek a TOP 20-ba, és 2008-tól már intenzív emelkedést jeleztek az adatok, vagyis nyolc év alatt az általuk vélhetően elkövetett bűncselekmények száma megnégyszereződött. Az algériaiak esete is érdekes, mert itt csak 2003–2005 között látható a csökkenő trend, az ezt követő nyolc évben nem is kerültek a TOP 20-ba, viszont 2014-ben igen, és a következő évre már meg is duplázódott a hozzájuk kapcsolható bűncselekmények száma, 2016 után viszont csökkenés indult. A csökkenő trendhez kapcsolódóan még két országot kell megemlíteni, Libanont és Törökországot, pontosabban állampolgáraikat. Nem is igazán gondolnánk, hogy Németországban a libanoniak számottevő bűncselekményt követnek el. Esetükben a csökkenés 2013-ig tartott, illetve vélhetően még tovább, mivel az ezt követő években már be sem kerültek a TOP 20-ba. A libanoniakhoz hasonló

2 Megjegyzendő, hogy 2015-ben mintegy 940 ezren menekültek Délkelet-Ukrajnából Oroszországba, közülük 300 ezren ideiglenes menedéket kértek. Deák 2018.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Összesen	553 750	546 985	519 573	503 032	490 278	471 067	462 378	471 812	484 529	502 390	538 449	617 392	911 864	953 744	736 265	708 380
Szíriai										5 926	11 560	29 501	134 177	142 685	54 662	51 252
Török	118 488	117 613	110 886	107 653	108 055	106 396	102 520	99 500	96 895	92 540	87 898	83 472	78 014	74 815	73 130	71 378
Afgán	5 984		5 000				6 308	7 595	10 193	10 834	11 312	13 385	61 097	79 774	33 298	31 273
Román	13 809	14 156	13 872	15 739	15 040	16 000	16 979	21 863	26 438	32 414	39 410	47 435	52 531	53 806	55 575	53 519
Lengyel	41 146	36 580	36 941	35 337	33 291	31 223	30 094	31 771	34 966	37 497	40 538	43 898	44 659	45 277	44 450	44 134
Iraki	13 481	11 252	10 861	10 828	12 713	12 889	13 446	12 045	11 850	11 010	10 160	9 895	38 304	56 983	26 713	24 262
Szerb	46 951	44 737	40 658	40 646	30 931	23 783	18 586	19 795	21 070	22 352	23 967	29 799	33 561	28 283	25 396	22 632
Kosovói							6 073	8 433	9 270	11 083	12 556	14 650	33 512	19 957	15 441	13 585
Albán													28 845	22 594	17 952	12 742
Eritrea												17 608	24 525	17 197	11 304	9 093
Olasz	27 561	27 561	26 031	25 224	24 607	24 113	23 661	23 657	22 722	22 618	22 889	23 740	24 230	22 967	22 581	21 887
Bulgár	8 695	7 685	6 613	6 184		4 906	6 372	8 300	10 960	13 347	14 465	16 869	18 355	19 807	19 934	20 871
Pakisztán										4 589	5 572		15 363	14 284	9 087	7 853
Marokko	8 359	8 623	7 978	7 430	7 470	6 858	6 545	6 571	6 527	6 905	8 211	11 001	14 439	18 142	13 617	11 208
Algéria	6 859	6 075	4 857									7 540	13 685	13 166	9 660	7 829
Orosz	16 341	17 572	16 438	14 755	13 654	12 202	11 421	11 701	11 812	12 138	17 763	14 454	13 235	14 598	15 125	14 983
Irán	8 767	8 520	7 836	7 508	6 780	6 517	6 188	6 647	7 139	7 805	7 730	7 465	12 014	23 888	15 071	16 141
Bosznia-H	8 832	9 855	8 947	8 822	8 910	8 837	8 268	8 403	8 396	8 696	9 263	10 367	11 454	10 456	9 734	8 837
Macedon			5 360	5 336	5 259	4 728	4 728	5 774	6 224	6 750	7 569	8 941	11 230	10 404	9 735	8 621
Görög	11 283	11 180	10 251	9 907	9 655	9 338	9 173	9 169	8 890	9 547	9 628	10 218	10 057	10 266	9 854	9 781
Nigéria											4 972	6 396	9 962	12 595	12 491	14 794
Szomália												6 604	9 914	12 110	9 934	8 702
Ukrajna	12 633	12 486	10 096	9 846	8 479	6 144	5 963	5 921	5 986	6 892	6 405	6 858	8 235	7 907	8 688	9 222
Georgia												6 501	8 085		7 671	9 475
Horvát	9 055	9 115	8 550	8 464	8 384	8 088	7 872	7 889	7 439	7 067	6 830	7 201	7 733	8 677	9 371	9 837
Francia	6 920	8 362	8 557	8 480	7 884	7 500	7 619	7 398	7 638	7 566	7 711	7 480				6 933
Vietnámi	9 676	9 306	9 116	8 356	8 181	8 000	7 353	7 078	5 884	5 571						4 479
Holland			5 833	5 773	5 758	6 248	6 904	6 894	6 948	6 940	6 884	7 123				6 623
Libanoni	8 535	8 385	7 802	7 734	7 773	7 574	6 770	6 193	6 213	6 082	5 785					6 098
Osztrák	6 350	6 363	6 309	6 388	6 512	6 265	5 890	5 748	5 460	5 283	5 215					4 550
Egyéb	164 025	171 559	156 741	152 598	160 665	152 927	143 645	143 467	145 609	140 938	154 156	168 991	194 648	213 106	198 791	165 786

1. táblázat. Külföldiek által elkövetett bűncselekmények gyamúsítottjainak megoszlása – idegenrendészeti vétséggel együtt

csökkenést mutatnak a vietnámiak is. A másik jelzett kategória, a törökök, akik németországi jelenléte közismert, és nagyságrendjükből adódóan a hozzájuk kapcsolható bűncselekmények száma is a legmagasabb. Ami már kevésbé köztudott, hogy a hozzájuk köthető bűncselekmények folyamatosan csökkentek az elmúlt másfél évtizedben – még az ominózus emelkedési (2013–2015) periodusban is –, vagyis a vizsgált tizenöt éven belül 39,8%-al (118 ezerről, 71 ezerre).

Az elemzett másfél évtizedben megfigyelhető szinte állandóan a TOP 20-ban megjelenő, de lényegében statikusan – jelentős csökkenés és növekedés nélkül – jelenlévő országok polgárai, így az olaszok, akik közül évente 22–27 ezren követnek el bűncselekményeket vagy a görögök, akik közül 10–11 ezren köthetők bűncselekményhez. Ugyancsak a fejlett nyugathoz tartozók közül a franciák, hollandok, osztrákok közül 5–8 ezer fő követhet el évente bűncselekményt Németországban. Némileg kilóg a sorból a balkáni Bosznia-Hercegovina, mely polgárai közül évente 8–10 ezret gyanúsítanak meg a német hatóságok.

A csökkenő időszak vonatkozásában láthatjuk, hogy a határvonal nem is annyira egyértelmű egyes országok állampolgáraihoz kötötteen, így a tízek teljes jogú schengeni csatlakozásához vagy a világgazdasági válsághoz sem köthető. Szinte ugyanez mondható el a növekedési trend kezdetéről is; gyakorlatilag csak három ország polgárai adatainak növekedése kapcsolható 2010-hez, ezek Lengyelország, Oroszország és Szerbia. Vagyis mindannyian európai országok, de csak egyikük új, teljes jogú schengeni állam. Itt kell megemlíteni Iránt is, mivel 2010-től az emelkedő trend elindult – bár 2013–2014-ben megtört az emelkedés – és tartott 2016-ig. Érdekes, hogy a románokhoz köthető bűncselekmények száma már 2006-től megkezdte a növekedési fázist, pedig még csak a következő évben vált EU taggá, igaz még nem teljes jogú Schengen taggá,³ ezzel együtt a szabadabb mozgás részükre biztosítottá vált. Mivel korábban is magas volt a románok által elkövetett bűncselekmények száma (14–15 ezer évente) és relatív aránya 2,5–3%, így szinte várható volt a hozzájuk köthető bűncselekmények számának növekedése. Ez viszont egyenletes emelkedő trendet jelez, és 2016-ban már közel 54 ezer bűncselekmény volt a románokhoz köthető, ami a korábbi adatok négyszereződését jelenti. A Romániával együtt EU taggá lett Bulgária polgárai is lényegében ekkortól kezdtek egyre inkább gondot okozni a német bűnüldöző szervezetnek, és mint ahogy már jeleztük, 2016-ra a hozzájuk kapcsolódó bűncselekmények száma is négyszeresére nőtt. Két másik balkáni állam polgárai, a koszovóiak és a macedónok egy évvel később, 2009-től kezdték a szinte egyenletes növekvő trendet, igaz csak 2015-ig, de addig a macedónok lényegében megduplázták az addigi adataikat, míg a koszovóiak megötszörözték, igaz 2016-ban mindkét ország polgáraihoz köthető bűncselekmények száma már csökkent, a koszovóiaké közel 40%-kal. 2017–2018-ban is egyre kevesebb bűncselekmény köthető e két balkáni ország polgáraihoz.

3 Az Amszterdami Szerződés óta, az EU tagság feltétele a schengeni elvárásoknak való megfelelés is, és a csatlakozási okmány alapján az EU és a schengeni tagság együtt köthető, de a schengeni tagság kétféle vált, és az ún. teljes jogú tagsággal való jogok és kötelezettségek (pl. belsőhatáron ellenőrzés megszűnt, SIS elérés) alkalmazhatósága minden egyes belépő ország vonatkozásában későbbi egyedi döntés kérdése.

Lényegében velük egy időben – vagyis 2009-ben – jelentek meg tartósan a TOP 20-ban az afgánok, és ezzel egyidejűleg adataik dinamikus növekedése is érzékelhető. A kezdeti 6 ezres szintről a hozzájuk köthető bűncselekmények száma 2016-ra több mint tizenkétszeresére nőtt, vagyis közel 80 ezerre. Ez azért is érdekes, mivel a többi közismert irreguláris migrációt kibocsájtó ország polgáraihoz köthető bűncselekmények csak később (2012–2014) jelennek meg a TOP 20-ban, illetve mutatnak emelkedő tendenciát. Ezzel együtt tudható, hogy Afganisztán területén gyakorlatilag kétszáz éve felszabadító vagy polgárháború folyik. Ennek legfrisseb eleme, hogy a 2001. szeptemberi eseményeket követően egy hónappal a NATO megindította támadását az ottani terrorszervezetek ellen, és a fegyveres konfliktus változó intenzitással, de azóta is tart. Ergo az onnan menekülni kényszerülők egy része eljutott Nyugat-Európába, így Németországba⁴ is, és közülük számosan voltak olyanok, akik összeütközésbe kerültek a törvénnyel. Részben ezt jelzi a 2003-as és 2005-ös adat is. Meg kell említeni, hogy 2017-ben már kevesebb mint az előző évi fele volt afgánokhoz köthető. Ha már a menekülőknél és a NATO beavatkozásokról tartunk, szólni kell Irakról, illetve az irakiakhoz köthető bűncselekmények alakulásáról. 2003–2008 között inkább hullámzó az adatsor, nincs igazán trend, vagyis stabilan munkát ad a német bűnüldözők számára az évi 11–13 ezer bűncselekmény, mellyel irakiakat gyanúsítottak meg. Viszont ellentétben a többi elemzett ország polgárainak adataival, esetükben 2009–2014 között csökkenés érzékelhető, a hat év alatt negyedével esett vissza. Ez talán köszönhető volt az akkori Obama-i békülők politikának, illetve a 2011-es „arab tavasz”-nak. A statisztikák szerint nem csökkent a Németországban élő irakiak száma, de feltételezésem szerint azok közül, akik nem tudtak integrálódni a német közegbe, jó néhányan hazamentek, illetve bekapcsolódtak a „forradalmi” eseményekbe, és a normasértésre hajlamosak egy részének távozása is eredményezhette az időszakos csökkenést. 2015–2016-ban viszont egy drasztikus ugrást láthatunk, egyik évről a másikra közel négyszeres, majd további 40%-os emelkedést konstatálhattunk. Ez már egyértelműen a tömeges irreguláris migrációhoz kapcsolható. Ahogy a 2017-es megfigyelés már a migrációs hullám elmúltát jelzi.

Egyértelműen a tömeges irreguláris migrációhoz köthető a nigériaiak, szomáliaiak, eritreaiak megjelenése a statisztikában 2013–2014-től, és adataik megduplázódása két év alatt. Miként az algériaiak nyolc év utáni bekerülése a TOP 20-ba 2014-ben és a következő évre kétszeresére ugró adata is erre utal. Az afrikaiakon túl az albánok 2015-ös (első) megjelenése egyből magas értékkel (közel 29 ezer gyanúsított) is vélhetően a tömeges migrációval köthető össze. A pakisztániak már az ún. „arab tavaszt” követő évben, vagyis 2012-ben bekerültek a TOP 20-ba, igaz ekkor és a következő évben még csak 5 ezres szinten, de 2015–2016-ban már ennek a háromszorosával. A legdrasztikusabb emelkedést viszont a közvélemény által is legismertebb „migráns” csoport, vagyis a sírek produkálták azzal, hogy 2012-es 6 ezres kezdeti adatuk szinte hatványozottan emelkedett 2016-ig a 142 ezres szintre, amely az összes „nem német” gyanúsított 14,96%-át jelentette.

4 Ha megnézzük a korábbi időszak statisztikáit, azt is láthatjuk, hogy már a kilencvenes években megközelítette a 100 ezer főt a Németországban élő afgán állampolgárok száma.

Az elmúlt években a Németországban elkövetett bűncselekmények elkövetése miatt meggyanúsított külföldiek számának emelkedése tehát több országhoz is köthető, de leginkább az említett szírekhez, akik 2016-ban a hatodát tették ki az összeréknek, de ide sorolandók még az afgánok (8,36%) és az irakiak (5,97%), mint a közismert migrációs háttérű közösségek. Mindenképpen ki kell emelni a törököket (7,84%), akik zömében már régebb óta Németország területén élnek, avagy a románokat (5,64%) és a lengyeleket (4,75), akik már EU-s polgárok és a szerbeket (2,97%), akik viszont az EU kapujában állnak, és kevésbé ismertek, mint (irreguláris) migráció kibocsájtó országok. Ezen hét ország polgárai osztoztak 2016-ban a németországban külföldiek által elkövetett bűncselekményeknek több mint felén (50,5%). Ami arra enged következtetni, hogy valóban van bizonyos összefüggés a tömeges migráció és a bűncselekmények számának emelkedésében, de a kapcsolat nem kizárólagos.

A 2015 óta eltelt három év adatai szintén arra utalnak, hogy a tömeges illegális migráció befolyásolta a Németországban ismerté vált bűncselekmények számát, trendjének irányát. Ugyanis ebben a három évben – a migrációs hullám megszűntével⁵ – a külföldiekhez köthető bűncselekmények száma negyedével (25,7%) visszaesett, az elemzett 30 ország polgárainak adataiból 15 esetben drasztikus (20–60%) csökkenés volt tapasztalható, 6 nemzet vonatkozásában stagnálás tapasztalható, és csak 4 esetben látunk további növekedést, igaz ezek mind a TOP 30-as lista végén szerepelnek. A fenti megállapítást – már mint, hogy a migrációs válság elmúltához köthető a csökkenés – erősíti az a tény is, hogy a stagnálók (román, lengyel, olasz, bolgár, orosz, görög) nem köthetők a tömeges migrációhoz, ezért is maradt független, illetve stabil az általuk elkövetett bűncselekmények száma, nagyságrendje.

Ezzel együtt is szükséges a további vizsgálat, az objektív kép feltárása érdekében.

Ezer főre jutó gyanúsított

Annál is inkább indokolt a további vizsgálat, mert láthattuk, hogy Németországban igen jelentős a ki- és bevándorlás, és adott népcsoport vagy állampolgársági kategóriába tartozók számának növekedése vagy csökkenése befolyásolhatja az általuk elkövetett cselekmények számát, illetve, hogy közülük hányan lesznek bűncselekmények elkövetői, avagy áldozatai. Ugyanis értelemszerűen nagyobb embertömegeből többen lehetnek elkövetők. Az elemzésben itt már alapvetően a 2009–2018 közötti időszakot vizsgáljuk, tekintettel arra, hogy alapvetően 2009-től kezdett növekedni a nem német gyanúsítottak száma. A Német Statisztikai Hivatal adatai (BAMF)⁶ alapján kigyűjtöttük az országban tartózkodó külföldiek létszámát, és ez alapján elkészítettük az állampolgársági bontásban az ezer fő tartózkodóra⁷ jutó meggyanúsítottak táblázatát (2. táblázat).⁸

5 Részletesebben lásd, Ritecz György: az Európába irányuló tömeges irreguláris migráció felfutásának és megszűnésének okai. *Hadtudomány*, XXVIII. évfolyam (2018), 3–4. szám, pp. 66–78.

6 <http://www.bamf.de/DE/DasBAMF/Forschung/Ergebnisse/Migrationsberichte/migrationsberichte-node.html>

7 Megjegyzendő, hogy a Németországban tartózkodó turisták – 2017-ben 37,5 millió – nem lettek beszámítva, pedig a bűncselekmények egy jelentős részét ők követik el, így némileg torz lehet az adatsor. Ezzel együtt is érdemleges következtetések vonhatók le belőle.

8 Eritrea és Szomália létszámadatai nem szerepelnek a Németországban tartózkodó külföldiek TOP 30-as listájában, így esetükben nem tudunk arányszámot számolni.

2. táblázat.

A Németországban külföldiek által elkövetett bűncselekmények alakulása,
az ezer főre jutó meggyanúsítottak száma alapján (Forrás: BAMF)

Nemzetiség	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
szíriai	0,0	0,0	0,0	146,5	203,2	249,6	366,0	223,7	78,2	68,7
török	61,8	61,1	60,3	58,7	56,7	54,7	51,8	50,1	49,3	48,3
afgán	129,4	148,0	180,2	175,4	168,9	177,6	464,8	314,7	132,3	121,6
román	161,7	172,8	166,0	158,1	147,4	133,5	116,0	100,8	84,4	76,9
lengyel	75,5	75,7	74,6	70,4	66,5	65,1	60,3	57,8	51,3	51,3
iraki	169,3	148,2	143,7	130,9	118,9	111,5	280,8	250,8	112,5	97,9
szerb	112,7	110,6	106,4	110,4	116,9	134,9	145,6	126,8	112,6	97,9
koszovói	72,3	77,5	67,7	70,6	73,5	79,3	160,6	98,4	74,1	62,3
albán	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	414,8	438,3	368,6	229,6
olasz	45,7	45,7	43,7	42,7	41,4	41,3	40,6	37,6	35,1	34,0
bolgár	103,0	110,9	116,7	112,4	98,5	92,0	80,9	75,2	64,2	61,9
pakisztáni	0,0	0,0	0,0	129,2	136,2	0,0	248,9	193,6	124,5	106,2
marokkói	100,9	103,4	103,5	108,6	125,5	162,0	200,2	239,2	180,1	147,1
algériai	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	460,1	667,4	617,5	486,8	421,5
orosz	60,3	61,2	60,5	60,1	82,1	65,3	57,3	59,5	60,7	58,9
iráni	118,7	128,1	132,4	136,3	127,3	118,4	165,6	244,5	146,7	141,4
bosznia-hercegovinai	53,5	55,1	54,7	56,0	58,8	63,4	68,2	60,6	53,8	46,4
macedón	75,2	87,5	92,7	92,6	97,3	106,6	117,0	108,9	97,9	80,9
görög	33,0	33,1	31,3	32,0	30,4	31,1	29,6	29,5	27,2	26,9
nigériai	0,0	0,0	0,0	0,0	205,0	220,0	266,3	249,7	221,4	224,0
ukrajnai	47,5	47,6	48,5	55,9	52,3	53,6	61,6	58,0	62,9	65,2
grúz	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	339,6	367,0	0,0	310,8	367,6
horvát	35,6	35,8	33,4	31,4	28,4	27,3	26,0	26,1	25,5	24,9
francia	71,0	68,1	68,8	66,4	64,2	60,7	0,0	0,0	0,0	49,2
vietnámi	87,1	84,0	70,2	67,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	46,6
holland	51,2	50,6	50,5	49,8	48,3	49,2	0,0	0,0	0,0	43,8
libanoni	183,2	173,2	177,4	174,4	166,0	0,0	0,0	0,0	0,0	148,7
osztrák	33,7	32,8	31,0	30,0	29,2	0,0	0,0	0,0	0,0	24,3
összkülföldi	69,1	69,9	69,9	69,6	70,5	75,7	100,1	95,0	69,3	64,9
Németországban ezer lakosra jutó bűncselekmény	73,8	72,5	73,3	73,3	74,0	75,3	78,0	77,5	77,5	77,5

Terjedelmi okokból részletesen nem megyünk bele az elemzésbe, de könnyebb áttekinthetőség végett a lényegesebb adatokat világos szürkével kiemeltük, míg az elemzésünk tárgyát képező 2013–2016-os időszakban kiemelkedő adatokat sötétebb szürke színnel.

Értelemszerűen, mivel itt arányszámokról van szó, akár jelentős eltérések is lehetnek az abszolút értékektől. Kezdjük mindjárt a legkiemelkedőbbel, az algériai 460–667-el. Ez abból ered, hogy a nyilvántartások szerint csak 16–21 ezer algériai tartózkodott akkor Németországban. Azaz, bár az évente 7,5–13 ezer gyanúsított, mely német viszonylatban nem olyan kiemelkedő (külföldieken belül is csak 1,5%), az ott tartózkodók közel kétharmada gyanúsítható volt valamilyen bűncselekménnyel. Vagyis az algériaiak közül sokan biztonsági kockázatot jelentettek és még jelenleg is jelentenek az országban, mivel 2017-ben sem csökkent az érték jelentősen, csak éppen a tartózkodók fele alá. Kevésbé, de még mindig magas kockázatot mutatnak az albánok, mivel több mint 41%-uk gyanúsítottá vált, igaz ez 2017-re 37%-ra, majd 2018-ra 23% csökkent. Szintén a relatíve kis létszámukból eredeztethető a grúzok magas értéke, mely viszont stabil egyharmados arányt jelez.

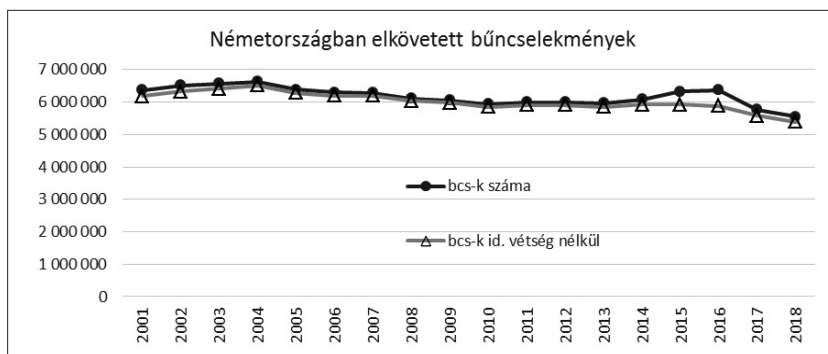
Érdekes megnézni a kiemelkedő adatokon túl, azt is, hogy stabilan jelen lévő és nem egy esetben magas létszámmal ott tartózkodó közösségek relatíve kicsi bűnözési „hajlandóságot” mutatnak, vagyis közülük a német lakossági átlagnál is kevesebb a gyanúsíthatók aránya. Ez jellemző a most már másfél milliónál is kevesebb törökre, akiknek a gyanúsított arányuk is csökkenő trendet mutat. De ugyan ez mondható el a jóval kisebb közösségekre, a lengyelekre vagy akár az olaszokra, oroszokra. A görögök és horvátok ezer főre jutó gyanúsított aránya közel csak a harmada a németének, és a csökkenő trend itt is egyértelmű.

Visszatérve a kiemelkedő értékek vizsgálatára, elmondható, hogy szinte kizárólagosan olyan ország polgárait érinti, melyek származási országok voltak az elmúlt évek tömeges irreguláris migrációjában, így tartósan 2013-tól mostanáig a nigériai tartózkodók negyede-ötöde köthető volt bűncselekményhez. Igaz, csak a 2015–2016-os években az irakiak, pakisztániak, marokkóiak negyede is, de a következő időszakban ez lecsökkent, úgy hogy kb. minden tizedik kapcsolódhat bűncselekményhez. Míg az afgánok tartósan problémát jelentenek a német rendészeti szerveknek, a jelenlévők 14–18%-a potenciális elkövetőnek tűnik az adatok alapján, 2015–2016-ban ez megháromszorozódott. A legmagasabb abszolút értéket mutató szírek a tartózkodási arányukon felül reprezentálták magukat a gyanúsítottak között is, vagyis 2015-ben a harmaduk kapcsolatba került valamilyen bűncselekménnyel. De mindenképpen meg kell jegyezni, hogy a 2017–2018-as adatok egyértelműen pozitívumokat (drasztikus csökkenést) jeleznek. Ezt tükrözi a szír adat is, mely a két évvel korábbi érték kevesebb mint negyede, de az említett országok polgáraihoz köthető adatok 2017-ben általában az előző évi felére csökkentek. Még inkább elgondolkodtató az, hogy a 2018-es szíriai érték ezer főre 68,7, miközben a Németországban ezer főre jutó gyanúsítottak száma 77,5, vagyis már az átlagos német szint alatti. Ami azt jelenti, hogy a szírek között sincs több „potenciális bűnöző”, mint a lakosság egészében. Ugyancsak tanulságos az összes külföldihez köthető bűncselekmények arányszámát megnézni a tartózkodók viszonyában, összevetve a német ezer főre vetített adatokkal. Ebből ugyanis azt látjuk, hogy 2009–2013 között a külföldiek között kevesebb volt a bűncselekményhez köthető személy, mint az össznémet adatok esetében. Egyedül 2015–2016-ban emelkedett az ezer főre vetített külföldi érték a német fölé, de akkor sem túlzott mértékben, 2018-ban pedig több mint 16%-al a német alá került (64,9%). Nem véletlenül fogalmazza meg Póczik: „Mindamelllett a bevándorlók által

elkövetett bűncselekmények terjedelmének alakulása nem mutat együtt járást a bevándorlók számának alakulásával. A menedékkérők túlnyomó többsége nem válik bűnelkövetővé, a szír, afgán és iraki gyanúsítottak aránya messze elmarad a regisztrált bevándorlás egészében elfoglalt emelkedő arányuktól, sőt inkább alulreprezentálnak mondható.⁹

Idegenrendészeti vétségek

Tovább árnyalhatja a képet, ha megnézzük a német jog egy specialitását, az ún. idegenrendészeti vétségeket.

1. ábra.

Németországban elkövetett bűncselekmények alakulása 2001–2018

(Forrás: PKS-ek)

Ugyanis ami a legtöbb országban szabálysértésnek minősül, az Németországban bűncselekményi kategóriába tartozik. „Idegenrendészeti bűncselekmények” címet viseli, és a tartózkodási, menekültügyi vagy a szabad mozgást szabályozó törvények valamelyikének megsértését jelenti.¹⁰

A 1. ábrán jól látható, hogy a Németországban elkövetett összes bűncselekmény és az idegenrendészeti vétség nélkül számolt („bcs-k id. vétség nélkül”) bűncselekmény száma 2004-től párhuzamosan csökkent, és minimális volt az eltérés. Vagyis évente 50–100 ezer idegenrendészeti vétség ügyében jártak el a hatóságok, mely töredéke a hatmilliós bűncselekmény mennyiségnek. 2014 után viszont meglódult, 2015–2016-ban közel 400 ezer idegenrendészeti vétséget regisztráltak, mely 2017-ben kevesebb mint felére esett, 2018-ban már csak 148 ezer ilyen cselekményt tartottak nyilván. Azaz egyértelműen kimutatható, hogy az elmúlt három évben Németországban a bűncselekmények statisztikai kiemelkedése, majd visszaesése közvetlen összefüggésben van az idegenrendészeti vétségek számának változásával. Az ábra

9 Póczik 2017. p. 161.

10 Fórizs 2018. p. 221.

jól mutatja azt, hogy a hosszú távú trend ezzel együtt is csökkenő, és a 2018-es értékek az összesenben és az idegenrendészeti vétségek nélküli adatok esetében is minden korábbi alatt vannak.

De melyek is azok a „súlyos” cselekmények, melyek a német bűnügyi statisztikába „bele rondítottak”. Alapvetően a „Törvény a külföldiek tartózkodásáról, foglalkoztatásáról és integrációjáról a szövetségi területen” (Aufenthaltsgesetz – AufenthG) 95–98. §-ról van szó.¹¹ Idetartozik a jogosulatlan belépés a szövetség területére,¹² a jogosulatlan tartózkodás,¹³ a bevándorlási jog megsértése és még sorolhatnánk. Ami igazán számottevő, az a két első cselekmény. Vagyis a jogosulatlan belépés (2015: 154 488; 2016: 248 878), mely az adott évi idegenrendészeti vétségek 38,36%, illetve 51,03%-t tették ki. Míg a jogosulatlan tartózkodók (2015: 232 348; 2016: 225 471) az id. vétségek 57,69–46,23%-át tették ki, vagyis együtt az összes idegenrendészeti vétség 96,05%, majd 97,26%-át adták. Ami azt jelzi, hogy a statisztikában kimutatható emelkedés direkt módon kapcsolódott az irreguláris migrációhoz, de a társadalomra és a polgárokra közvetlen veszélyt nem jelentett. Amikor ezek megszűntek (2017-ben e két cselekmény együttes száma 166 ezerre csökkent), a bűnügyi statisztikában visszaállt a korábbi csökkenő trend és a bűnügyi statisztikai struktúra belső szerkezete is. Ami az én értelmezésem szerint azt jelenti, hogy az elmúlt években a statisztikákban megjelenő bűncselekményszám-növekedés olyan enyhe súlyú (más országban nem is bűncselekmény¹⁴) cselekményeket takar, melyeknek közvetlen sértettje nincs, sértett maga az állam, illetve a rend, de az állampolgárokat nem éri sérelem, sem anyagi, sem testi, sem lelki vonatkozásban. Vagyis nem lopások, erőszakoskodások, testi sértések jelentették a változást.

„Súlyosabb” bűncselekmények

Itt kell figyelembe vennünk Déri Pál tanácsait. „... Ezért az összébűnözési statisztika a bűnügyi helyzet értékelésére általában nem alkalmas, mert az csak az adminisztráció méretét mutatja, miközben eltakarja mindazt a tényt, amely az alacsony vagy közepesen alacsony látenciájú bűncselekményeknél jelentkezik.”¹⁵ „A bűnözés mozgásának irányát nem az összébűnözés vagy az anyagi jogi fejezetekben felsorolt bűncselekmények összegzett száma, hanem elsősorban az alacsony látenciájú bűncselekmények, így például a közbiztonság szempontjából az emberölések, súlyos testi sértések, betöréses lopások, gépjárműlopások, valamint a rablások közül az alacsony látenciájú elkövetési módok alakulása határozza meg.”¹⁶

11 <https://dejure.org/gesetze/AufenthG/95.html> (Letöltés ideje: 2018. 06. 06.)

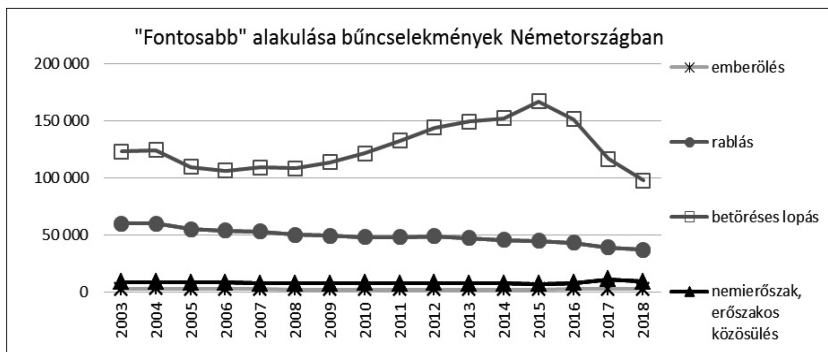
12 unerlaubte Einreise gemäß § 95 Abs. 1 Nr. 3 und Abs. 2 Nr. 1a AufenthG.

13 unerlaubter Aufenthalt gemäß § 95 Abs. 1 Nr. 1, 2 und Abs. 2 Nr. 1b AufenthG.

14 Lásd például a magyar Szabálysértési törvény (2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről) 204.§

15 Déri 2000. p. 21.

16 Uo. p. 26.

2. ábra.

Németországban elkövetett „súlyosabb” bűncselekmények alakulása 2003–2018

(Forrás: PKS-ek)

A fentiek figyelembevételével négy bűncselekmény adatait vizsgáltuk meg, így az emberölést, a rablásokat, a betöréses lopásokat és a közismert kölni eseményekre¹⁷ is tekintettel a nemi erőszak, erőszakos közösülés adatait. A 2. ábrán jól látható, hogy egyedül a betöréses lopások adatai és tendenciája tér el az általános csökkenő trendtől, ugyanis (már) 2009-től emelkedést mutatott, igaz itt is 2015 a csúcspont, majd jelentős visszaesés jelentkezik, oly módon, hogy az egy évtizeddel korábbi minimum alá csökkent. Meg kell jegyezni, hogy Déri ajánlásának ez a cselekmény nemigen felel meg, mivel a hatóságok számára ismerté vált esetek közül csak 15–17%-ban sikerült a tettest felderíteni, vagyis lehet, hogy a látencia nem túl nagy, de a felderítési arány rendkívül alacsony, így egzakt következtetés az adatokból nemigen vonható le. Erről még az OKRI¹⁸ munkatársaival is konzultáltam, de nem találtunk magyarázatot arra, miért tér el a trendje, nagyságrendje más bűncselekménytípusoktól, jogszabályi változást sem találtunk a szakirodalomban.¹⁹ Sajnálatos módon a német precizitás ellenére az elkövetők „német – nem német” megoszlású adatait csak 2015–2018-ra adják meg a PKS-ek, ezen cselekmények esetében csak 2016–2018-ra, és ebből látható, hogy a nem németek aránya nem változott, tehát a csökkenés sem kapcsolható össze az irreguláris tömeges migráció megszűntével, így vélhetően az emelkedés sem köthető migrációs folyamatokhoz.

17 <https://mno.hu/kulfold/koln-hamburg-1322080> (Letöltés ideje: 2018. 06. 06.)

18 Országos Kriminológiai Intézet.

19 Egyes vélemények, információk szerint akár valami biztosítási téma is lehet a dologban. A talált szakirodalom alapján (Fórizs 2018) a KFW (Kreditanstalt für Wiederaufbau) 2014 óta kedvező hitelrendszertű programot indított a régi építésű lakások és házak betörés elleni védelmére. De ez még nem indokolja a 2009-től induló emelkedést. Ebből arra lehet következtetni, hogy más bank már korábban kezdett valami hasonlót, akár összekötve a bejelentett betörésekkel, és azért érte meg bejelenteni a betörést, és ezért növekedtek az értékek. Míg 2015-től megjött az eredménye a záruk cseréjének, illetve már nem érte meg minden „apró” betörést bejelenteni, ezért a bűncselekmények száma visszaesett a 2009 előtti szint alá. Vagyis e szerint sem az emelkedésnek, sem a csökkenésnek nem volt köze a migrációhoz.

Ennél fontosabb és a társadalmi hatást talán jobban jelezhetik a másik három cselekmény adatai. Mindenek előtt talán az emberölés. Mely a polgárok abszolút és szubjektív biztonságérzetét is jelentős mértékben képes befolyásolni. Az ábrán talán kevésbé érzékelhető (a relatíve alacsony nagyságrend miatt), de lényegében évente 2300–2400 ilyen cselekmény vált ismerté.²⁰ az emberölések felderítési aránya 93–95%-os, ami azt jelzi számunkra, hogy ebben a témakörben már relevánsabb következtetéseket vonhatunk le. Vagyis tekintettel a stagnálásra és arra, hogy a külföldiek aránya ezen cselekményen belül az utóbbi időszakban nem változott, kijelenthető, hogy az irreguláris migráns tömegek megjelenése nem jelentett több emberölést Németországban.

A rablások számának alakulása – az emberöléses stagnálással szemben – még inkább illeszkedik az általános német és nemzetközi csökkenő trendbe. Ugyanis a 2003. évi 60 ezres szintről fokozatosan csökkent 2018-ra 37 ezer alá. Ami azt tükrözi, hogy a 2015–2016-os irreguláris migrációs csúcstól a több mint egy évtizede tartó egyre növekvő nemzetközi mozgás nem befolyásolta ezen cselekmények alakulását.²¹ Ezt tükrözi az is, hogy a nem németek aránya nem változott az elmúlt három évben.

A legérzékenyebb téma, mely talán a legnagyobb médiavisszhangot is kapta, a nemi erőszak, erőszakos közönség bűncselekmény. A 2. ábrán talán kevésbé érzékelhető, de az adatok egyértelműen jelzik: a 2003-as közel 9 ezres szintről szinte folyamatosan csökkent 2015-ig a 7 ezres szintre ezen (ismert) cselekmények száma. Azért is kell megjegyezni, hogy az „ismert” cselekmények száma, mivel köztudott (legalább szakmai berkekben), hogy ezen intim témakör óhatatlanul rendkívül magas láteciával bír, a feljelentési hajlandóság igen alacsony, ami annak a nemzetközileg is ismert ténynek tudható, hogy az elkövetők jelentős része a családból vagy közvetlen környezetéből kerül ki. Ezért is érdekes, hogy a 2015-ig tartó csökkenés nem csak megállt, de hirtelen növekedés indult el. A statisztikákban 2016-ra egyik évről a másikra közel 13%-al nőtt az ismert nemi erőszakos cselekmények száma, de ami ennél is furcsább, 2017-ben további 42,5%-al nőtt a cselekmények száma, vagyis 11 282 ilyen esetben indult nyomozás. Meg kell jegyezni, hogy ebben az esetben a felderítési mutató 78–82%-os, vagyis az (ismert) nemi erőszakos bűncselekményekről viszonylag megalapozott információkkal rendelkezhetünk. Kicsit furcsa, hogy éppen akkor nőtt meg ezen cselekmények száma, amikor az irreguláris migrációs hullám elült. De mondhatná bárki, hogy azon irreguláris migránsok, akik korábban bejöttek, azok Németországban maradtak, vagyis ők is elkövetették. Ezt cáfolják a „nem német” elkövetői adatok, ugyanis 2016-ról 2017-re a nem németek által elkövetett (meggyanúsított) nemi erőszakos cselekmények száma 38,7%-al nőtt, de a németek által elkövetett ilyen cselekmények már 49,6%-al, vagyis a növekedés főleg a németekhez köthető. Mi is történhetett? Egyesek véleménye szerint a #metoo²² mozgalomnak

20 Nagyon magasnak tűnik az érték, de meg kell jegyezni, hogy általában ezen cselekmények ¼-e kísérleti szakban marad.

21 Külön köszönet Suhajda Attilának a szakanyagok feltalálásában és értelmezésében.

22 [https://hu.wikipedia.org/wiki/Me_Too_\(hashtag\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Me_Too_(hashtag))

köszönhető. Ami azért kétséges, mert 2017 októberében indult el a „mozgalom”, melyben a korábbi nemi erőszak és/vagy zaklatás áldozatai meg merték nevezni az elkövetőt. Megítélésem szerint a feljelentések száma valóban megnövekedhetett a 2017. év utolsó két-három hónapjában, de ez a bűnügyi statisztikákban aligha érzékelhető még. Talán nagyobb súllyal szerepelhetnek a témában a kölni 2015. szilveszteri események. Ezen események, illetve a média és a politika reagálása vélhetően többeket arra sarkalhatott, hogy merjen feljelentést tenni, és azáltal, hogy csökkent a látencia, az (regisztrált) abszolút számok megnövekedtek.²³ Mindez együtt nem jelenti feltétlenül azt, hogy a Németországban elkövetett szexuális erőszakos cselekmények tényleges száma is nőtt. Vagyis e vonatkozásban is inkább azt a következtetést vonhatjuk le, hogy az irreguláris migrációs hullám közvetlenül²⁴ nem hatott ezen cselekményekre. Mondhatnánk úgy is, hogy alaptalan az a félelem, hogy „jönnek a migránsok és megerősökljék a feleségünket és leányainkat”.²⁵

Összegzés

Összességében tehát megállapíthatjuk, hogy a 2010-es évek közepén kialakult tömeges irreguláris migrációs hullám hatással volt a német bűnügyi statisztikai adatokra, de alapvetően az ún. idegenrendészeti vétségek okán. Ezek az irreguláris migrációhoz közvetlenül kapcsolódó (jogosulatlan belépés, illetve tartózkodás) cselekmények, melyek közvetlen módon nem veszélyeztették a német, illetve a Németországban tartózkodó polgárok élet- és vagyónbiztonságát, testi (lelki) épségét. A tömeges irreguláris migrációs hullám (mely már három éve gyakorlatilag befejeződött) valóban rendkívüli időszak volt, ám a nemzetközi mozgás (migráció és turizmus) intenzív növekedése ellenére a bűncselekmények száma egyértelműen csökkenő tendenciát mutat. Vagyis a biztonságot alapvetően nem a külföldiektől kell félni, még Németországban sem. „A bűnelkövetés körükben ugyanúgy kivételes magatartásforma, egyetlen bűncselekményi területen sem mutatkozik felülreprezentáció.” „A bűnözés nem útlevel vagy etnikai hovatartozás kérdése, hanem az élethelyzetből adódik” – ahogy Póczik hivatkozik a német szakirodalomra.²⁶

Azért meg kell jegyezni, az rajtunk is múlik, hogy a legális, de főleg az irreguláris migránsok integrálódnak, asszimilálódnak, vagy esetleg maguk-, illetve ellenük fordulnak.

23 Egy másik verzió szerint akár az is történhetett, hogy a német elkövetők „bátrabban” követték el szexuális erőszakot, bízva abban, hogy „majd a migránsok elviszik a balhét”.

24 Közvetett módon igen, mert a feljelentési hajlandóságot növelhette, mely a gyakorlatban a német elkövetők nagyobb arányú „lebukását” eredményezte.

25 Például Oroszországban is sokan úgy értékelik, hogy a piaci viszonyok erősítik a migrációt, a vándorló életmódot, de a bűnözéshez vezető pszichológiai, szakmai leépülést, valamint a személyiség lezüllesztését a növekvő munkanélküliségnek és nem a migrációnak tulajdonítják. Deák 2015.

26 Póczik 2017. pp. 162–163.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Déák József: a terrorizmus természete és az ellene történő fellépés nehézségei Oroszországban a Szovjetunió szétesésétől napjainkig *Belügyi Szemle*, 2015/7–8. szám, pp. 137–151.
- Déák József: az Oroszországi Föderáció határőrizeti kihívásai napjainkban.
http://real.mtak.hu/34735/1/1_deak20jozsef_u.pdf (Letöltés ideje: 2018. 06. 19.)
- Déri Pál: A bűnözési statisztika és a valóság. Budapest, BM Kiadó, 2000.
- Fórizs Sándor: 2016. év rendőrségi bűnügyi statisztikája.
 In: Dobák Imre – Hautzinger Zoltán (szerk.): Szakmaiság, szerénység, szorgalom. Ünnepi kötet a 65 éves Boda József tiszteletére. Budapest, Dialóg Campus Kiadó, pp. 219–232.
- Korinek László: Tendenciák korunk bűnözésében és bűnüldözésében. *Jura*, 20 (2014), pp. 119–141.
- Korinek László, Kulcsár Gabriella, Stotz Gyula, Nagy Melánia, Tóth Dávid, Kóhalmi László: Kriminológia 1. Pécs, PTE ÁJK Kriminológia és Büntetés-végrehajtási Jogi tanszék, 2016.
- Mátyás Szabolcs – Sallai János: Kriminálgeográfia.
 In: Ruzsonyi Péter (szerk.): Tendenciák és alapvetések a bűnügyi tudományok köréből. Budapest, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, 2014. pp. 335–353.
- Póczik Szilveszter: a migrációspecifikus bűnelkövetés néhány aspektusáról. *Kriminológiai tanulmányok*, (2017), 54. szám, pp. 155–180.
- Ritecz György – Sallai János: a migráció trendjei, okai és kezelésének lehetőségei 2.0
 Budaörs, Hanns Seidel Alapítvány, 2016.
- Ritecz György: a terrorizmus és a migráció viszonya a számok alapján. *Acta Humana*, 2016/5. pp. 103–123.
- Ritecz György: az Európába irányuló tömeges irreguláris migráció felfutásának és megszűnésének okai. *Hadtudomány*, XXVIII. évfolyam (2018), 3–4. szám, pp. 66–78.
- Das Bundesamt in Zahlen 2017 Asyl - Bundesamt für Migration und Flüchtlinge Referat 02, Nürnberg, 2018.
- Bericht zur Polizeilichez Kriminalstatistik 2009-től 2018 számig, www.bmi.bund.de
- Migrationsbericht 1999–2018 közötti számai www.bmi.bund.de
- <https://dejure.org/gesetze/AufenthG/95.html> (Letöltés ideje: 2018. 06. 06.)
- <https://dejure.org/gesetze/StGB/244a.html> (Letöltés ideje: 2018. 05. 08.)
- <https://www.migrationsrecht.net/kommentar-aufenthalts-gesetz-aufenthg-gesetz-aufenthalt-erwerbstaetigkeit-aufenthalts-erlaubnis-niederlassungserlaubnis-aufenthg/kommentierung-paragraph-95-abs-1.html> (Letöltés ideje: 2019. 09. 09.)